

NÉPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP

"Az iparilag fejlettebb ország a kevésbé fejletlenek saját jövője képét mutatja". (Marx.)

No. 43 szám. Vol. VI. évfolyam.

New York, 1908 május 29.

Egyes szám ára 2 cent. Helyben 1 cent.

A POLGÁRI TUDOMÁNY

VALLOMÁSAI.

A polgári tudomány vajmi gyakran megfeledkezik önmagáról és megállapít oly tényeket, melyek elől aztán meghátrál, melyekből nem mer következtetést vonni, mert a következtetés csak egy lehet: a polgári társadalom és intézményeinek halálos ítélete.

Egy német professzor, aki üres óráiban a szocializmus iránt is érdeklődik, nemrégiben előadást tartott arról a kérdéssel, hogy micsoda hatással van ránk a kultúra, mikép hat az egyéniségre és hogy vajjon vidámabbakká, kedélyben gazdagabbakká, mélyebbekké és jobbakká tesz-e bennünket. Persze, "bennünket" alatt az emberek mindnyáját értette, kivétel nélkül: munkásokat, tőkéseket egyaránt. A kérdésre tagadólág válaszolt, a következőket fejtve ki: "A modern kultúra elidegenített minket városi embereket a természetől, úgy, hogy az legfeljebb még csak esztétikai élvezet tárgya ránk nézve. Nem élvezzük többet az évszakokat, sem éjszákát, sem nappalt, sem havat, sem vihart — ha csak forgalmi akadály formájában nem ismerkedünk meg vele. Annnyira eltávolodtunk a természettől, hogy az iskolás gyermekeket meg kell tanítani a természet ismeretéről. Táblákon mutatjuk meg nekik, milyen a nyár és milyen a tél... A személyes vonatkozások megszűntek. Még a család is, mint lakás és táplálkozási közösség mindinkább lazul és ezzel megszűnik a nő számára az ő bensejéhez nőtt hivatás. Hasonlóképpen a férfi munkája is, mely nem teljes munka végzése, csak egy az egyéniség szempontjából esztelen részletmunka, elveszti erkölcsösítő és felemelő erejét."

Igaz ugyan, hogy a modern technika hallatlan csodaműveket hoz létre, de az összes találmányok és felfedezések még sem jelentenek egyebet, minthogy általuk a szerencsétlenség, a nyomor, a milliók halmozásának baja valamiképpen enyhül. Mindam lehetőségek, melyeket a feltalálás démona nyújtott nekünk, semmivé lesz, ha feltesszük azon kérdést, mit hoznak létre valóságban. Mi szükség van a világnak annyi világhosszra? Mert a városokban összezsúfolva lakunk és mert esténként százezerrel mászkálunk szanaszerte, ami persze világitást követel. Minek kell a levegőben röpködnünk? Mire való a telefon, mi értelme van a gramofon feltalálásának? Egy jóízűlő kor szak oly embert, aki a gramofont feltalálta, életfogytiglani fegyházzal büntetné. A mi jó ízezésül a feltalálás szelleme nem törődik, csak a lármának és bűznek szolgált ki bennünket és — mivel anyagi javakat termel, melyek ismét a népesség szaporodására vezetnek — tömegeket hoz létre számunkra. Kétségtelen, hogy a tudomány, ott ahol a technika hasznára volt, nagyon termékeny bizonyult, de valóságos bepillantásunk a dolgok lényegéből egy hajszállal sem nagyobbak ma, mint voltak azelőtt. A modern kultúra semmit sem tett belső életünk, boldogságunk, megelégedésünk és elmélyedésünk érdekében."

A derék német burzsoa tudós a jó öreg központot sirja vissza, a maga céhrendszerével és egyéb javaival, miközben elhallgatja, hogy a kultúra előnye azért mutatkozik ilyen kéteseknek a professzori koponya számára, mert annak folytán, hogy kevesek élvezik az előnyöket, milliók nyomorogni kénytelenek, annak folytán, hogy kevesnek jut a világhossz, milliók botorkálnak sötétben, annak folytán, hogy a tudományos elmélyedés, mint látjuk, kevés kivétellel osztályérdek céljaira törekedik, hogy hajszállal sem vitte előre a világ kulturáját.

Hogy a polgárság tudománya mennyire nem tud a mai viszonyok, társadalmi berendezések és gazdasági kereteken támaszkodni, azt egy aktuális esemény is bizonyítja:

Ausztriában a házassági törvények reformálásért küzdő egyesület, me a az osztrák törvényválasztó testület ellen küzd, több kiváló tudós véleményét kérte ki e tárgyban s a legelőbbjének állásponjtja oda irányult, hogy a házassági elválás "erkölcsi szükségesség". Dacára annak, hogy a körkérdésre néhány szocialista, a polgári tudósok közül pedig a legbátrabbak és legradikálisabbak válaszoltak, amennyire a lapok által kivonatolva közölt válaszokból megállapítható, a válaszolók mindegyike a mai házassági rend és a mai erkölcsi felfogás alapján vizsgálta a kérdést, sehol sem érvényesült az a nézet, hogy az egész mai házassági rend, mint minden idők házassági rendje a tulajdoni viszonyokat követi. Hogy csak ezek változása változtathatja meg kellőképpen a mai házassági rendet, annak minden hibáival egyetemben, hogy az intézményeket elsősorban nem erkölcsi okokból, hanem gazdasági okokból kell tekinteni, nem erkölcsi felháborodás a módosító viszonyok megváltoztatásának, hanem céltudatos szervezett munka a mai társadalom idejét mult gazdasági alapjainak kiküszöbölése s azoknak megfelelőképpen való helyettesítése érdekében. És hogy erre nem utaltak a mérsékelt szocialista és a mértéktelenül radikális polgári tudósok, az nagy hiba, hiba azért, mert megerősítik ezzel a hallgatással a házassági törvények reformálásáért küzdő egyesület azon téves felfogását, mintha a házassági törvények reformálása vagy bármi féle más reform elegendő volna mindazon bajok megszüntetése érdekében, melyek a társadalmi élet minden terén, tehát házassági téren is mutatkoznak.

Ebben a téves felfogásban támogatják az egyesületet azok a tudósok, akik mint pl. Lombroso, azt állítják, hogy a **válás egyértelmű a békével.** "A házassági elválás — ugymond e kiváló tudós — nem megelőzi a társadalmi rendnek és házi békének, mint némely fanatikuskok állítják; ellenkezőleg segít fentartani a társadalmi békét és visszaállítani a boldogságot ott, ahol azt a gyűlölt kötelék lehetlenné tette."

Hogy főleg a jelenlegi viszonyok között a házassági elválás tilalma az örültséggel határos intézkedés, arra nézve nem igen lehet komolyan számbavehető ellenérv, főleg miután köztudomású, hogy a válási tilalom semmi mást nem jelent, mint a katolikus egyház tulajdonságos befolyását, amely minden lehet, csak hasznos nem. De ugyanakkor az elválás lehetőséget vagy szabadságát a társadalmi békével, vagy annak eszközeivel azonosítani, legalább is utópia, az utópia pedig lehet tetszetős és hangzatos — csak nem tudomány. A legterjedelmesebb válási szabadság sem szüntetheti meg a tőke és munka osztályharcát, tehát nem teremtheti meg a társadalmi békét.

És ha ennek elhallgatásáért kárhoztatandók a polgári tudósok, kétszeresen kárhoztatandók a körkérdésben résztvevő szocialisták, akiknek, ha valamiben kell, hogy eltérjenek a polgárságtól, ugy ez bizonyára az ő társadalomtudományi felfogásuk. De nem: Bernard Shaw például beéri az osztrák törvény kárhoztatásával, de elefejtji kijelenteni, hogy egy jó törvény sem sokat tudna segíteni azokban a bajokban, melyek alatt a mai kultúrfokon az emberek nagy többsége szenved.

Mert szent igaz, amit a fent idézett német professzor állít, a mai kultúrára vonatkozólag. Bizony a polgári világ kulturája csak ennyit hozott létre: kevesek jólétét és milliók nyomorát. Azokat az eredményeket, melyeket a kultúrától remélni lehet, csakis a szocializmus kulturája valósíthatja majd meg. Ez szünteti meg a város és falu említett ellentétét és mindazokat a többi ellentéteket is, melyeket a polgári társadalom idézett föl.

A "VILÁG IPARI MUNKÁSAI" SZERVEZETÉNEK ALAPELVELE. (The preamble of the Industr. Workers of the World.)

Daniel De Leon előadása

a minneapolis-i, minnesota-i Union Temple-ben (Folytatás) (9)

Be fogom önöknek bizonyítani, hogy a pure and simple unionizmusnak semmiféle elismerés sem jár. Be fogom bizonyítani, hogy az igenis felelős fennálló bajokról, hogy részese a kapitalista büntényeknek és a munkásosztály ostorává lett. Ez a kérdés a második pont — újból fel fogom olvasni — ekkép hangzik:

"A munkásosztály és a munkaadó osztály között semmiféle közösség sincs."

Bizonyos tekintetben ezt a pontot is igazolják ezen falragasz szavai, mindazon nyilvánvaló következtetésekkel együtt, melyek belőlük folynak. Bármik legyenek ugyanis valamely osztály érdekei, melynek anyagi jóléte folyvást emelkedik és azon osztály érdekei, a melynek anyagi jóléte s mindaz, ami attól függ, szakadatlanul süllyed és pedig hasonló tempóban süllyed, amelyben az előbbi osztály jövéte növekszik — bármik legyenek is ezen két osztály érdekei, ezeknek egymással semmi közösség sem lehet. Ezen két érdekecsoporthoz köztük vonatkozások még csak nem is két, ámbár elentétes, de egymást kiegészítő erők viszonyai, mint a minőkét a természetudományok írják le. Ezek a vonatkozások még leginkább azok-

hoz hasonlítanak, melyek a vampir és áldozata között vannak meg, melynek az vért szívja — és ily viszony bizonyára semmiféle közösséget sem teremt. Valóban azok az emberek, kiket a tőkésosztály és munkásosztály érdekeinek "kölesönösségéről", azonosságáról a munkás és munkaadó osztály "testvériségről" fecsegnek, olyasmit kívánnak a munkástól, amiért, ha azt lehetségesnek tartanák, saját gyermekeiket is elnápáingolnák. Azt követelik tőlük, hogy higgyék el, mikép lehetséges két ember között egy amát olyképen elosztani, hogy mind a kettőnek a nagyobb rész jut. (Derütség) Lehetetlen! Ha a munkás négy dollár értéket termel és a tőkés elvesz belőle kettőt, akkor a munkás számára csak kettő marad meg; ha a tőkés három vesz el, a munkás egygyel kénytelen beérni; ha a tőkés három és felet tulajdonit el, a munkásnak csak ötven cent jut. És megfordítva, ha a munkás egy egész dollárhoz ragaszkodik, a tőkés részesedése háromra száll alá; ha a munkás előre tör és kettőt tart meg, csak kettő marad meg a kapitalista számára; ha a munkás érti a módját, mikép biztosítson háromat a maga számára, a tőkés kénytelen vona egygyel beérni és ha végül a munkás olyképpen "osztokodik", hogy mindazt, amit termel, "megszerzi és megtartja", a mi kapitalistának kénytelen volna dolgozni menni. (Derütség és tetszés.) Másszóval, megszűnnék kapitalista lenni. Nos tehát, a falragasz szavai világosan mutatják az a törvényt, mely a tőkés termelési rendből folyik. Ez a törvény nem segíti a munkást abban, hogy ez termékből mindinkább növekvő részt tartson meg a maga számára; a kapitalistának segít, sőt egyenesen megköveteli tőle, hogy rablásait mindjobban fokozza. Az ő darabjának mind nagyobbak és szélesebbnek kell lennie, a munkás szelvényének pedig megfelelő módon mindinkább keskenyebbnek. Itt nincs semmi érdekközösség! E tények az imént felolvasott ponttal való vonatkozása sokkal nyilvánvalóbb, hogység még további bizonyítékokat igényelne. Amde e pontban mélyebb értelem és jelentőség is van elrejtve, oly értelem és jelentőség, mely közvetlen gyakorlati erővel és fontossággal bír.

Elkerülhetetlen következménye ez annak a hazugságnak, mely szerint a tőkésével együtt a munkások jóléte is mindinkább nagyobodik, hogy tehát azok érdekei is közösek és hogy következképpen egyformán is állanak egymással szemben. Természetesen, ha mindkettőnkül minden kívánságuk szerint folyik le, egyformának is kell lenniök, még ha elismerik is, hogy ez az "egyformaság" más-más természetű. Ezen eredendő hazugságból, melyet a kapitalista professzorok, politikusok és csuhások terjesztenek és amelyet a tőkésosztály munkáshadnagjai buzgón továbbítanak a pure and simple unionizmus soraiban, egy egész sereg álnok és valósággal döglétes hatású hazugság vezethető le. Az őshazugság, mely szerint a tőkésével együtt a munkások jóléte is mindinkább fokozódik, szüli a másikat, mely szól a tőkés és munkás egyenlőségéről; ez a gyermek pedig azt a csalást nemzi, melyet közönségesen "szerződés"-nek neveznek és látni fogják, hogy ez az unokája az őshazugságnak mikép hoz a világra a munkások korára méltó utódokat.

Mi az a "szerződés"? Nem szocialisztikus magyarázatát fogom e szónak adni. E kifejezésnek semmi köze sincs a szocializmushoz. Ez oly kifejezés, melynek jelentése együtt fejlődött ki az emberek tapasztalatával. Az a magyarázat, melyet önöknek adni fogok, a tárgyunk könyv magyarázata, az a magyarázat, melyet az összes bíróságok elfogadnak és határozataik alapjául szolgálnak. A szerződés oly megállapodás, melyre két egyenrangú fél jut, tehát két egyenlő helyzetben levő fél közös elhatározása; két szabad ember megállapodásának eredménye. Ahol a felek, kik valamely megállapodásra jutottak, e követelményeknek megfelelnek, ott érvényes szerződés jöhet létre közöttük; ahol valamely szerződés kötésénél ezen lényeges kellékek valamelyike hiányzik, az egész dolog semmis és érvénytelen, a csalánsnak egy oly okmánya jön létre, melynek bünebe esik az, aki a szerződést a másikra kényszeríti. Hadd világítsam meg ezt:

Tegyük fel, hogy valamely minneapolis-i előadás-ügynökség egy képviselője, azon célból, hogy megbeszélhetetlen szónoki szolgálatot a mai este biztosítsa, levelet intézett hozzám New Yorkba és a feltételek iránt érdeklődve én azt válaszoltam volna, hogy 500 dollárért jövök. Erre ő — mondjuk — visszaírt volna, arra kérve, hogy ebből az összegből ennyit meg ennyit engedjek. Erre én megint válaszoltam és tegyük fel, hogy hosszú alkudozás után hajlandónak jelentkeztem volna 400 dollárért jönni, amibe aztán ő is beleegyezett, mire megfogalmazunk egy írást, mely körülbelül ekképpen hangzott volna:

(Folytatjuk.)

Egyről másról.

AZ OLASZORSZÁGI MOZGALOMBÓL. — ERŐSZAK-E VAGY SZERVEZETT MUNKÁS MOZGALOM? — EGYET MÁST A SZOCIALISTÁK "ZSARNOKSÁGÁRÓL" ÉS A POLGÁRI LAPOK SZERÉNY "KÉRELMEIRŐL". MIT JELENT AZ, HA A "NÉPAKARAT" TERJED?

Az olasz párt- és szakszervezeti mozgalomra nagy fontosságu az az értekelet, melyet nemrégiben a pártvezetőség és a Confederazione del Lavoro (Munkásszövetség) tartott meg Rómában. Az értekeletet a munkásszövetség hívta egybe, hogy amnesztiát próbáljon kieszközölni azon sztrákolók számára, kik sztrájk alkalmával törvénytelen erőszakosságra ragadtatták el magukat és súlyos büntetésre ítéltettek.

Ez értekeletre aztán meghívták a szocialdemokrata, demokrata és köztársasági parlamenti frakciót is. A szocialdemokrata pártvezetőség ebben a három frakciónak a közeledő általános választásokon leendő együttműködésére való szándék előkészítését látván, helytelenítette az értekelet egybehívását, mint jogkörébe való illetéktelen beavatkozást. Az értekeletet mindazonáltal megtartották. Váratlanul megjelent ezen szindikalisták is, kik sem munkáskamarák képviselői, sem szakszervezetek küldöttei nem lévén, semmiféle résztvételi jogosultsággal sem bírtak, így tehát a tanácskozáskor be sem folyhattak. Az értekelet elhatározta, hogy általános agitációt rendez az amnesztiá érdekében. Az alkalmazandó eszközök sorából ez alkalommal kifejezetten kizárták az általános sztrájkot. Néhány nappal később, egy tetemés alkalmával, mely egy szerencsétlenül járt munkást vitte el utolsó útjára, összeültözésre került a dolog a munkások, kik az előre megállapított temetési irányon változtatást akartak, s a rendőrség között, mely ebbe nem egyezett bele. A munkások téglával dobálták meg a rendőröket, kik erre revolverlövéssekkel válaszoltak. A tiltakozás jelül erre a munkáskamara kimondta az általános sztrájkot, mire Róma munkásai három napon át ünnepeltek. A szocialdemokrata parlamenti frakció és a munkásszövetség elleneztek, hogy a sztrájk más városokra is kiterjesztessék s a mozgalom — Beramotól eltekintve — csakugyan tisztán Rómára szorítkozott.

A vér, mely Róma utcáin folyt, ezuttal azonban hatalmas hatást gyakorolt pártkörökben. Mindenütt elismerik immár, hogy az erőszak politikájával nem lehet sokra menni. A központi pártlap új szerkesztője, Morgari képviselő, egy cikében alaposan kifejti, hogy egy modern államban a régi rendszer szerinti forradalom el sem képzelhető. Kimutatja annak valóságát, amit Liebknecht már évekel ezelőtt megállapított, hogy t. i. az erőszak csak reakcionárius tényező.

Ennek a rovatnak nem lehet az a hivatása, hogy elfogult egyéni szempontokat megvilágítson, vagy polemizáljon olyan egyekkel, a kik saját bevallásuk szerint nem polimizálhatnak, egyszerűen azért, mert nincs elvük, a melyet képviselhetnének, ha mindjárt nem is ezt vallják be.

De bár az "Egyről-másról" elsősorban intézmények megfigyelésének van szánva, nem pedig kicsiny, személyi perpatvaroknak, mégis e helyütt kell foglalkoznunk Rudnyánszky urunk ama feljajdulásával, melyet a sajtóközölközök egyesülésétől irt közleményünk váltott ki belőle. E helyütt kell vele foglalkoznunk azért, mert Rudnyánszky ur akarata ellenére és öntudatlanul is "vitakozott" velünk akkor, amikor a szocialista szervezkedési módot tette kritika, még pedig jó hazafias szokás szerinti, igen sekélyes kritika tárgyává, anélkül, hogy a tárgyról, amelyről beszél, a legcsekélyebb sejtelmé volna. De ez az ő baja! Ami bennünket a dologban érdekel, az az, hogy nem ő az egyedüli, aki a szocializmus ellen ilyen rövid lélekzetű kifogásokat emel, hanem az ilyen jól tájékozott lapszerkesztők által megfertőzött munkástársaink is azt hiszik, hogy egy-két ilyen természetű kifogással megszabadulhatnak az öntudatosulás válság azon kétségtelenül nehéz munkájától, melyet a szocializmus mindenkiréről, aki csak meg akar, vagy kénytelen vele megismerkedni. És ez az oka, nem pedig, hogy egy igen jelentéktelen embernek és egy igen jelentéktelen lapnak a gyöngéit mutassuk ki, készlet bennünket arra, hogy a kérdéssel egyáltalán s e helyen foglalkozzunk.

A közleményünkre megjelent válasz egész terjedelmében így hangzik:

Nem szeretek vitakozni. Ha az ember csöndesen, higgadtan szól, nem hallják meg. Ha pedig kiabál, nincs igaza.

És legkevésbé lehet kedvem vitára szocialista embertársaimmal. Mert ők igen de-

rék férfiak ugyan, de azt képzelik, hogy az igazság az ő részükön van. És aki ez ellen mukkanni mer, azt fejedelmi nyájassággal lebunkózzák.

De azért még sem hagyhatom szó nélkül azt a vádjukat, hogy az Amerikai Magyar Sajtó kéreget, amikor a magyarokat és a magyar egyleteket arra hívja fel, hogy lépjenek be az alapító és pártoló tagok sorába.

Tesek elhimi, tisztelt testvéreim a szabadságban és az eszmeérlelésben, csak a neve más a gyerekeknek. Mink, újságírók, kérjük munkástársaink támogatását, mert nincs módunkban ukázokat kiadni, önkö pedig egyszerűen kivetik az adót... És jaj az adóhátralékosainknak, akik azt merik mondani, hogy: nem adozunk!

Ennek a tárgyi része ez: **Ők kérik**, (tehát csak mégis bevallanak valamit a kéregetésből) mi pedig **követeljük** "munkástársaink" támogatását és állítólag könyörtelen bosszút állunk az "adóhátralékosokon" vagy a "békétleneken".

Hát álljunk csak meg egy szóra: A fenti állításban ugyanis a megtevéshez szándéka, és a hazug vádaskodás ugy uszik az igazság felszínén, mint az olaj szokott a víz fölött. Mindezekelőtt: Mit jelent az, hogy a polgári újságíró urak kérik "munkástársaik" támogatását? Kik ezek a "munkástársaink"? Micsoda munkás az, aki polgári érdekeket szolgáló újságíró ur társa? Nem úgy, urak, önök a tőkés ügyének előmozdítóit, kik a munkások, a MI munkástársaink támogatását kérik, hogy sikeresen dolgozhassanak azok céljai ellen s hogy meg legyenek védve az ő támogatásuk mellett attól a nyomortól, melyben ők maguk sanyilódnak, meg legyenek oltalmazva, ha majd a toll kiesik kezükből, az a toll, mely "harmic" és még több esztendőn át a töké érdekében és a munka törekvéseinek megrágalmazásában kopik el, meg legyenek oltalmazva, ha a tőke az ő eszméik érdeklésnek kitartottjait megfelelően kihasználva, az utóca dobja.

Ha az újságírók csakugyan elnyomottak, kizsákmányoltak, proletárok, egy a szocialista táborban a helyük, de ha a tőkésék szolgái, úgy el kell szenvedniök a kifacsart citrom soráztól, tekintve, hogy nem mindenki biztosíthatja öreg napjait váltómanipulációkkal.

A polgári újságírók épp oly kevéssé munkástársaink, mint a kapitalista államhatalom által kitarított tanárok, tanítók, papok és egyéb szocialistaellenes "eszmeérlelők". Az ő alkalmi munkásbarátkozásuk csak a megtevéshez szándaikál történhetik, ennek azonban mindkevéssébbé ülnek fel a mi munkástársaink és "szocialista embertársaink".

Valóban "csak a neve más a gyerekeknek": Mi, a szocialisták, **nyiltan kivetjük** az adót a szocialista szervezetek és a szocialista munkáslap fenntartóira, kivetjük az adót önmagunkra, hogy az összmmunkásság felszabadításáért folyó nagy nemzetközi küzdelemben méltóan vegyük ki a magunk részét és e végből szerveztünk magunkfenntartotta szervezetekben és e végből csinálunk lapot mi magunk magunknak és minden munkástársunknak s az ezek fenntartására szükséges összegeket bizony csak a magunk és munkástársaink megadóztatásából teremthetjük elő, mert a tőlének támogatására nekünk semmi szükségünk nincs. Tehát mi **nyiltan adozunk** és adóztatunk a mi osztályunk jóvoltáért.

Ők pedig alattomosan kényörögnek, behádozva, hazug reményekkel hitgetve, hazug testvéri viszonyt színlelve csalják ki öntudatlan munkástestvéreink támogatását a saját maguk **önzö** céljaira. Csakugyan csupán a neve más a gyerekeknek. Mi munkások is adóztatunk, ők is adóztatnak, mégis azzal a "csekély" különbséggel, hogy mi valamennyiünk számára, ők önmaguk számára. És ebből a kicsiny különbségből levonható következtetések ezek:

Ha mi nem adozunk önmagunk céljaira, akkor bizony **jaj nekünk**, ugy az adóhátralékosoknak és "békétlenkedőknek", mint a pontos fizetőknék és "békétlöröknek", mert, ha nem adozunk, ez azt jelenti, hogy tovább tart a küzdelmünk, hogy nehezebb a harcunk, hogy zavar áll be abban a szakadatlan munkánkban, hogy az amerikai magyar munkások tömegeit **osztálytudra** hozzuk. Nem jelenti a szocializmus megvalósításának lehetlenné tételét, mint némelyek remélik, de kétségtelenül lassítja a fejlődés menetét.

(Folytatás a második oldalon.)

MAGYARORSZÁGI HIREK.

amaz bot volt ez. Hej, ha most is lehetne vele nyulat ütni.

A kulcsár ur felállította a hajtókat. Az urak jövedelmek voltak. Szólt a puszka vesztül. Alig győzték Petiék összeszedni és a szekérhez cipelni a nyulat. Peti észrevette, hogy az árokpart mentén, a bokorra besántikált egy nyul. Ugy tett, mintha nem látta volna. A kutyák se szimatolták meg. Elkerültek. No, ez a nyul itt marad — gondolta Péter — ez jó lesz nekünk.

Alig várta, hogy beesteledjék, hogy elérjék őket. Nem annak a tizenöt krajcárnak örült, amit a kezébe olvasott a kulcsár ur, hanem annak a nyulnak, ami ott fekszik a bokorban. Nem megy haza nyul nélkül, ha török-szakad se. Az öreg Csala Péter, az öreg dohánysempész is eldugott egyet a szűr alá. A harminc krajcárnak oda se ment, amit nap-számmal kapott volna, nehogy a kulcsár ur megtapogassa, hanem egyenszen a tanyának vágott. Peti se adja alább. Hazalopja azt a nyulat, hiszen vagy öt szekérről kerül össze a pesti vásárra. Hogy boldogul majd ennek az édesanyja.

Pista gyerek boldogan robotolt. Boldogabb volt, mint a vármegyeyi iktató ur, aki ez alkalomra sárka kamáslit csináltatott és akitől a gróf ur megkérdezte:

— Hogy ízlik a vadászat, Sztirkla ur?
— Nagy örömmel szolgál, méltóságos uram.

Fistának folyton az az árokszíli bokor, meg a benne heverő nyul járt az eszébe. Többször becsült, mint a nyikorgó szekerekre rakott nyulgaradát. Ez a nyul az övéké lesz. Ebbe nem vésik bele a pesti ember foga. Ennek itt húzzák le a bőrét abban a kis tanyaházban. Csak este lenne már.

Este lett. A hajtókat a kulcsár kifizette és megindultak tömegesen hazafelé. Pista a tizenöt krajcárt zsebkendőbe kötözte és azon igyekezett, hogy a tanyák felé tartó csapattól elmaradjon. Az uradalom árknában lebujt. Észre se vették, hogy elmaradt. Nem kiabáltak utána. Kód ereszkedett le, sűrű, fojtó kód.

A bokorhoz igyekezett a fiú. Az imént még látta a bokrot, de mintha elvesztette volna a szeme elől. Elyelt a kód. Meglelte sokára. Csakugyan ott volt a nyul. Most adhatta ki a páriáját, mert meg volt a teste. Fölemelte a gyereket. Nehéz, öreg nyul volt., véres, sáros, cafatos szőrű. Hej! De megőrül ennek édes anyánk, vigyük csak haza!

Pista gyerek átmászott az árkon és húzta maga után a nyulat. Ment a körben, lihegő mellett, fáradó inakkal. Egyszerre kutya-ugást hallott. Nini, hisz ezek az uradalom kutyái. Hohó, erre ne menjünk. Vagy a kutyák, vagy az uradalom gyerekei emberrel lefelvek, elveszik a nyulat. De hát hogy jutott ide az uradalom? Vagy ő ment át az árkon, vagy az uradalom. Elég az hozzá, hogy eltévedt. Kereste az árkot. Meglelte. No most másszunk át rajta. Nehézzen ment a dolog, de csak ment valahogy. Megint a nehéz járható ugart taposta. Irtoztató nehéz teher volt a nyul, de nem hagyhatta. A karjai, a lábai elgémberedtek. Pihenni kéne. Édesanyánk vár otthon a tizenöt krajcárkával, a tejre valóval, de csak muszáj pihenni. Egy kicsit pihent is. Aztán megint nekivágott. A nagy kutyák megint ugattak. Hát már megint a kastélyhoz került? Ebből baj lesz. Hol az árok? Itt az árok. At kell másnál rajta.

At is másszott Pista. Mit tudta ő szegény feje, hogy a sűrű ködben órák óta a kastélyt kerületi. Megzavarta a kód, kifárasztotta, elálmosította. Vad, éles széllel, csuf hideg köszöntött be az éjszakával. Meg kell várni a hajnalt. Pista gyereke az árkba lefeküdt aludni. Fejét a nyulra hajtotta, hogy el ne vigye valaki, míg pihen. Jojcaák, édesanyánk!

Az urak világos reggelig mulattak a kastélyban. Másnap reggel, csikorgó hidegben, a fagyos göröngyökön nyoszörögtek a nyullal rakot uradalmi szekerek az állomás felé. A híreszek lelétk meg Pistát. Akkor is a nyulat ölelgette, de csak olyan meredt volt, mint a nyul. Csakugyan az ő szeme le volt csukva. Bizonyosan arról álmodott szegény Pista, hogy szerencsésen hazaért a nyullal.

VAN ISTEN!

Csizmadia elvtársunknak a májusi emléklapban megjelent egy verse, melyért porbe fogta az ügyesség az isten megsértése miatt. Erről megtudtuk, hogy Magyarországon még van isten. Bácsben pedig az történt, hogy a pap prédikált a templomban.

A prédikációt azzal végezte a tisztelendő ur, hogy van isten. Erre Heimann Adolf, teplitzi születésű porcellánfestő egész hangosan jegezte meg:

— Nem osztom a nézetét. Nincs Isten!

Erre aztán férfiak, asszonyok rávetették magukat a szentségtörőre, botokkal ernyőkké ütökték, rugdalták, meg a földre rogyott.

Ebből aztán megtudjuk, hogy Bácsben is van isten. Tehát mindenütt van isten. Aki nem hiszi, az Magyarországon becsukjék, Bácsben pedig felpofozzák.

Ez a bizonyíték!

ELVTARSAK!

Terjesszék a „Népakarat“-ot.

Kizárták a sertésvághid munkásait. A sertésvághid munkálatok kizárták munkásaikat. mert ezek nem voltak hajlandók a szakszervezetből kilépni.

Az eset előzményei a következők: A napokban a vágohid "Melléktermékeket értékesítő Szövetkezet" rákényszerítette munkáit egy oly nyilatkozat aláírására, melyben kötelezik magukat arra, hogy a szakszervezetből kilépjenek. E példán okulva, Brauch Ferenc, a hentesipar-társulat elnöke addig uszította a sertésvághid nagymestereit, míg ezek is azzal a követeléssel állottak elő, hogy a munkások szintén írják alá a kilépésre kötelező nyilatkozatot.

Itt azonban nem ment a dolog. A munkások — akik tudják, hogy mit köszönhetnek a szakszervezetnek — megtagadták az aláírást. Ezért aztán május 9-én este a nagyvági kikérték munkásaikat, akiknek száma 120. Hogy a munkálatokat ennyire elragadta a hatalmi góg, abban Brauchon kívül nagy része van Preuszner, köztársasági igazgatónak is. Ez az uri ember, ahelyett, hogy a főváros lakosságának érdekét tartaná szem előtt, kötelességét fölruvva, minden módon a munkások ellen uszította a mestereket. Így jött a kizárás. Ezzel azonban az ügy még nincs rendben. A sertésvághid munkások ellen elkövetett gaz támadás óriási elkeseredést szült a marhakovághid munkásai közt is, olyannyira, hogy a jövő hét elején alighanem leteszik a munkaszámot és szolidaritis sztrájkra mennek. Akkor aztán fellejének ezek az urak azért, hogy a főváros husinségbe döntötték. Mert ha a két vágohid munkássága sarokba vágja a munkaszámot, egy másnap, vagy harmadnap bezárhatják Budapest összes mézáros és hentes-boltjait. Nem lesz hús, amit kimerjenek. És mindez miért? Azért, hogy a munkálatok kielégíték hatalmi gőjüket s hogy tönkre tegyék a munkások szervezetét, amely fölvilágosító munkájával gondolkodásra tanította azokat a munkásokat, akiket annakelőtte a mester urak rugthattak, pofozhattak.

A kizárt munkások irányában az öszmunkásság legmesszebbmenő szolidaritása nyilvánul meg.

Gyilkos babona. Nagyon természetes, hogy amikor az elemi iskolában a természet tudomány, az egészségnek elemeinek elsajátítása helyett értelmetlen imákkal és bibliai történetekkel meg egyéb magolni valókkal tömik meg a gyermek fejét, onnan a tudományos ismeretek nem üzik el a régi babonákat. A magyar kultúrára szomoruan jellemző babona-estetek napjainkban is megismétlődnek. Minap Pattás, krassószerény-megyeyi községben végződött hallal egy — ördögűzés. Szerafin György parasztagda beteg fiára előbb a papja tanácsára ráolvasattatott s mikor ez sem használt, akkor tüzes vassal akarta belőle kikérgetni az ördögöt. A fiú az égési sebekbe belehalt. Az apát gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt egy évi fogházra ítélte a karszebeni törvényszék s ezt a temesvári tábla is helyben hagyta.

Hát azokat az urakat, akik miatt a nép még most is ily veszedelmes butaságban szenved, mire kellene itélni?

Magyar igazságszolgáltatás. Mult héten hirdették ki Handler Gyula és Forgách Dezso elvtársak előtt a belügyminiszter határozatát a Szekesfehervárról való örökös kintításuk ügyében. A belügyminiszter természetesen nyilvánvalóan a kintítást, az ítélet nagyrúri, előkelő. Hisz csak két szocialistáról van szó. Néhány szóval végez a súlyos ítélettel: "Az ítéletet főlulvizsgálat alá vevén, az érintetlenül hagyom, mert azok főnnálló jogszabályt nem sértenek s így megsemmisítésükre törvényes ok fenn nem forog." A megsemmisítés Magyarországon nem törvényes ok, hogy Forgách elvtársat büntetlen előélettel toloncolták és tiltották ki, hogy amiért kintították, abban az ügyben egy a rendőrségen, mint a szekesfehervári törvényszéken jogérvényesen fölmentették; az sem törvényes ok, hogy Handler elvtárs ellen négy hitvány sztrájkítörő vallott, idegen nyelven, tolmács nélkül. Magyarországon csak az elítélésre találunk "törvényes" okot, de arra legalább mindig találunk. Handler elvtársnak 15 napi elzárásra és 200 koronára való elítélését ugyanez ügyben a kereskedelmi miniszterium hagyta jóvá. Ugy látszik, Kossuth sem akar Andrásy mögött maradni az üldözésben.

Törvénytervezet a kivándorlás ellen. Andrásy Gyula gróf, belügyminiszter május 9-én terjesztette elő törvénytervezetét a kivándorlás ellen. A törvénytervezet hatalmat ad a belügyminiszternek a kivándorlás eltűltására s a vagonatalanok kivándorlását tilalom nélkül is leghetelenné teszi. A miniszternek hatalma gyakorlásában egy, az agrárius és ipari kapitalisták szervezeteit képviselő 2-2 tagból és két kinevezett nemzetgazdászról álló tanács segít. A tanácsban csak az érdeket proletároknak, a kivándorlóknak nincs helye. A törvénytervezet szerint többek között a miniszterium egy évre megtilthatja a kivándorlást az egész ország-

ban. A törvénytervezet világos célja az, hogy a kapitalisták kénye-kevénének szolgáltsa ki a magyar proletárságot.

NÉPGYÜLÉSI TUDÓSÍTÁS.

F. hó 17-én d. e. 10 órákor Buffalóban a Zámory-féle Halban népgyűlést tartottak a S. P.-isták, kiknek egyenes felhívására mi is képviseltük magunkat a népgyűlésben. A dolog úgy áll, hogy a németajku S. P.-isták kételkedni kezdtek abban, hogy a S. P. az osztálytudatos munkásmozgalom propagálója Amerikában s kételkedésük eloszlátása céljából mindkét pártot egy nyilvános népgyűlés keretében megtartandó vitára hívták fel. Mi készséggel eleget is tettünk e meghívásnak s a népgyűlésen egy a S. L. P., mint az I. W. W. képviselői meg is jelentek. A népgyűlésen mintegy 120-an voltak jelen s türelmetlenül várták a S. P.-isták részéről meghívott szónok és szervező megérkezését. A népgyűlés megkezdésére kitűzött idő elteltével a népgyűlés felkért bennünket, hogy hívjuk fel előadóinkat előadásának megtartására.

Előadóink hosszabb beszédben foglalkozott az A. F. of L. mozgalomával s annak történetéből vett adatokkal bizonyította be, hogy az A. F. of L.-t Amerika ipari fejlődése teljesen szorította arról a térről, amelyen sikeresen küzdhetne a munkásosztály érdekeiért a kapitalistákkal szemben. Sőt megálapította az Egy. Államok hivatalos statisztikája alapján, hogy a munkabérek esetét sem volt képes megakadályozni, mert ma az átlagos munkabér alacsonyabb, mint volt abban az időben, amikor még az A. F. of L. az ipari fejlődés kezdetén, a munkásosztály helyzetének javítására vitte harcra minden erejét. A munkásosztály helyzetének javításával programjában kezdte meg működését az A. F. of L. s ma sem akar ennél többet. De míg hajdan az ipar kezdetleges fokán a szakmai képzés egyenes feltétele volt a termékének, addig ma azt látjuk, hogy a technika fejlődése a kézi termelés helyébe a gépekkel való termelést állította, fölöslegessé téve általa az egyén szakmai képzettségét. Amint a szakmánkénti termelés átalakult iparonkénti termelésé, azokképpen kell átalakulni a szakszervezeteknek is ipari szervezetté, mely már nem at tartja főcélnak, hogy a munkásosztály helyzetét időről-időre való nagyon is kétes értékű javításokat tegyen, hanem követelnie kell a tökéletes feltétlen megadását, mert csakis ezen alapon lehet a munkásosztályt a bírrabszolgaság járma alól felszabadítani. Hogy mennyire tette az A. F. of L. a munkás bírrabszolga helyzetét elviselhetővé, azt éppen a jelen gazdasági válság következményei mutatják a legjobban. Előadó fölöslegesen tartja részletesben foglalkozni a S. P. működésének ismertetésével, mert azt a "Népakarat"-ban mindig híven ismertették; de ki kell emelnie azt, hogy ha meg akarjuk tudni, hogy valamely politikai párt a munkásság politikai pártjává-e, azt kell megnézünk, hogy a munkásság politikai pártjaként szerepelni vagyó propagandá programjában kifejezté nyerneke-e azon érdekek, amelyeket a munkásság gazdasági és társadalmi helyzete következtében kifejezésre juttat s hogy e propagandá szervezete rendelkezik-e oly erővel, mely kész érdekeinek érvényre juttatásáért komoly harcot indítani. Melyek azon erők, amelyek a S. P. szervezétében egyesülnek? E kérdésre feleletet nyerünk, ha csak egy pillantást vetünk a S. P. lapjaira. E lapok egy-kettő kivételével magántulajdoni képeznek s mint ilyenek lehetnek laptulajdonosaik véleményének kifejezői, amelyek azonban semmiféleképpen sem jelentik azt, hogy a magántulajdonban levő S. P. lapok álláspontjai azonosak a munkásságérdekekkel. E lapok, melyek elég szép számban szolgálják elsősorban is tulajdonosaik érdekeit, agitációs eszközei is egyzersmind a S. P. politikai pártnak. A S. P. legerősebb agitatórikus eszköze, a saját, kapitalista kezében van. Hát ki hiszi el, hogy kapitalisták a kapitalisták ellen komoly küzdelmet folytatnák?

Ezután az előadó elvtárs rátért az I. W. W. majd a S. L. P. ismertetésére s általános helyeslést közepette fejezte be beszédét. Az előadás folyama alatt érkezett meg A. Clenka, a S. P. hivatalos szónoka és egy S. P. szervező. Clenky az eszi egy vezéralakja azzal kezdte meg beszédjét, hogy nem lehet igaz, amit az előtte szóló mondott, mert még fiatal! "Az A. F. of L.-ben már akkor ki volt fejlődve az industrializmus, amikor még az I. W. W. a világon sem volt; a S. L. P.-nek csak egy lapja van s csak 500 tagja; az I. W. W. Pittsburgban egy sztrájkba vitte egy gyár munkásait, de a sztrájk elbukott, mert az industrialisták összejártszotk a republikánusokkal; a S. L. P. és az I. W. W. szolgálják a kapitalisták érdekeit!" Ennyi hazugság hallatára valóban a S. L. P.-isták öntudatával kellett rendelkezniük, hogy még ne szakítsuk a másfél órárt a rágalmazó S. P. vezéralakot: Clenky urat. Annyira ment ez az ur, hogy kijelentette, hogy aki Amerikában még csak 1 éve van, az még semmit sem tudhat a munkásmozgalomról s ha mégis beszél róla, akkor az egy "Dummer Kerl". E kijelentése nem maradt megjegyzés nélkül, de azért hagyjuk tovább beszélni. Elvégre elég alkalmasnak tartottuk Clenky S. P. vezér beszédjét arra,

hogy ez egyszer a vezér szájából hallhassa meg a népgyűlés a S. P.-ről hirdetett állításaink igazságait. S ez Clenky urnak sikerült is, mert másfél óra hosszáig tartó hazudozásait ő maga ismerte be beszéde végén, hogy: Ezt a gyűlést a S. P. hívta egybe s minthogy ő a S. P. embere, nem engedi meg, hogy beszédjét megkritizálják, mert ő azt nem hajlandó végighallgatni, hanem a S. P. csoport részére tagokat akar szerezni. A személyében megtámadott előadónk személyes kérdés címén kért szót, de ezt sem kapta meg. Egyetlen munkás sem akadt, aki belépett volna a S. P. lokáljába, sőt többen onnan kiléptek, meggyőződve a S. P. mivoltáról. Salamon M., jegyző.

MUNKÁS BETEGS. SZÖVETSÉG.

Bevétel 1908. március 1-től május 23-ig.

Átthozat mult negyedévről	\$ 345.08
Kivetésből	2165.28
Alapszabály és tagkönyvből	8.50
Végrendeleti ívekből	9.00
Charterből	1.70
Smolingtól beszedett többlet	1.00
Osztálybélégyzőért	1.15
Jelvényekből	20.00
81 tag forg. tőke	162.00
Összesen	\$2713.71

Három havi kiadás:

Betegségyleire	\$1565.97
Forg. tőke 106 tagnak kilépésnél	212.00
Titkár és pénztárnok fizetése 2 hóra	80.76
Iroda szükséglet és nyomtatványra	10.03
Külön példányért Népakaratnak	43.10
Számvizsgálói utiköltségeket	9.75
Osztálybélégyzőkért	3.25
Posta- és csomagzállítás	12.12
Int. biz. utiköltségei	9.71
Szervezési költségeke	34.35
Központi irodartartás	14.00
Ternay Ferenc napidija	2.00
Alapszabály módosítások leírása	10.00
Összesen:	2007.04

Osztályok tartozásai:

I. osztály	65.50
II.	00.10
III.	26.42
IV.	13.78
V.	89.65
VI.	61.10
VII.	9.50
VIII.	62.90
IX.	00.00
X.	9.72
XI.	00.00
XII.	20.84
XIII.	00.00
XIV.	11.60
XV.	74.23
XVI.	1.50
XVII.	152.83
XVIII.	19.60
XIX.	00.20
XX.	3.73
XXI.	28.00
XXII.	00.00
XXIII.	00.20
XXIV.	18.70
XXV.	24.13
XXVI.	25.70
XXVII.	8.85
XXVIII.	1.65
Összesen	\$731.13

Bevétel

\$2713.71

Kiadás

2007.04

Pénztári maradvány \$706.67

Keresendő tőke:

679 tag forg. tőkéje á \$2.00	1358.00
Szervezési járulékból kiadáson kívül	94.50
Charterért	1.70
Alapszabály és tagkönyvből	8.50
Végrendeleti ívekből	9.00
Jelvényekből	20.00
Smolingtól visszafizetve	1.00
Kivetésből többletből kiadáson kívül	18.84
8 törölt tag forg. tőkéje	16.00
Németh Ignác halálait jar. ki nem fiz.	150.00
Alapszabály és végrend. ívekből többlet.	38.83
Összesen	\$1716.37

Tálaltatott:

Pénztárnál tálaltatott készpénz	706.67
Osztályok tartozásai	731.13
Kivetés alá kerül jövő kivetésnél	237.97
Jelvényekben raktáron	12.24
Leitereg ügyfél tartozása	6.66
1 charter raktáron	1.70
Nyomatványokban	20.00
Összesen	\$1716.37

Keresendő

1716.37

Tálaltatott

1716.37

Egyenleg

0000.00

Pollák B., Székely J., számvizsgálók.

REGÉNY.

A kozakok.

Irta: Tolsztoj Leó.

XXII.

(Folytatás)

(26)

Az asszony fejét ránta a sok pénz hallatára. — Nagyon gazdag ur!

A munka gyorsan folyt kezük alatt; több szőlő termett, mint várták. Marjanka ebéd után füvet adott az ökröknek, aztán a földre terítette a többit s ráfeküdt. A rekkenő hőség mindenhová elhatott. Ustyenka föluggrott, zöld ágakat tördelt a fáról, a kerekke közé dugta, hogy nagyob hűvösséget tarstának, aztán alábujt a szekér alá, Marjanka mellé. — Nem takarodsz innen — kiáltott Marjanka testvére; ki huncutságból, míg Ustyenka az ágakat tördelte, a leány helyére feküdt s úgy tett, mintha mélyen aludnék. Még csak az kell, hogy a lányok mellé bujj, elmenj innét! — Amikor a legényke elfutott, Ustyenka átfogta Marjanka derekát, magához szorította és csókjával elárasztotta barátinője arcát, nyakát. — Édesem, mennyire szeretlek! — mondta halk kacagással.

— Nézze meg az ember, ezt bizonyára a "nagyatustól" tanultad. Ne csókolj agyon — tiltakozott Marjanka. A mire aztán mind a ketten nevetésre törték ki.

— Nyughassatok már! szolt rájuk Marjanka anyja.

Irigyled talán? — kérdezte Ustyenka. — Ugyan mi jár az eszedbe! Hagyj inkább, hadd aludjak tovább. Különben miért jöttél; bizonyára valamit akarsz kikunyorálni!

Ustyenka komolyságot erőszakot.

— Hallgasd meg, amit mondok, de jól ide figyelj! Hallottam valamit a lakótokról.

— Eh, az nem érdekel — bosszankodott Marjanka.

— Oh te ravasz teremtes! Mondd csak, jár még hozzátok?

— Jár. Mi van azon? — mondta Marjanka.

Könyökére támaszkodott; arcát gyenge pir futotta át.

— Hát én csak egy egyszerű lány vagyok, de tudok, amit tudok. Minek tettem magamat. Szeretem őt; ez az egész.

— A "nagyatust".... Mi?... nevetett Marjanka.

— Igen őt! Mondd el inkább, mi történt nálatok.

— Hát mi történt volna. Lukasa megkérte a kezemet; atyam egy évre el akarta halasztani, de aztán mégis csak megtartottuk az eljegyzést, az ősszel meg a lakodalmat.

— És mit mondt nekéd Lukasa?

— Mit mondt?... Hát az mondta, hogy szeret. Mindig arra kér, hogy menjek vele a szülőhegyekre.

— Volt annyit eszed, hogy nem mentél; de azt meg kell hagyni, hogy nagyon bátor, derék legény lett belőle. Nemrég beszélte a Kirka, hogy micsodva nagyszerű cserélt csinált a lovával s mindig rád gondol. Mondd és mit mondt még?

— De kíváncsi vagy. Nem kell mindent tudnod. Egyszer részegen jött az ablakom alá s azt akarta, hogy engedjem be.

— És beengedted?

— Mit nem gondolsz. Amit én egyszer kimondok, azt meg is szoktam tartani.

— Derék legény Lukasa, akármelyik leány beereszthette volna.

— Én miattam! — Ustyenka ismét átölelte Marjankát és egész teste reszketett a kacagástól. — Esztelen vagy édesem, ha nem akard a szerencsédet — s csiklandozni kezdte Marjankát.

— Nem hagyod abba! — kiáltott rá.

— Nézd a sok lusta teremtes! — dörögött a szekér mellett Marjanka apja.

— Marjanka vigyázz, te eldobod a szerencsédet! — sugta Ustyenka. — Ha én a te helyedben volnék, de behálózom a lakótokat; amikor nálunk volt, majd elnyelt téged a szemével. Azt beszélte az inasa, hogy egyike a leg-gazdagabb oroszoknak; anyi a birtoka, hogy maga is alig tudja számát.

Marjanka gondolatokba mélyedve hallgatta barátinőjét.

— Egyszer azt mondta nekem, hogy szeretne Lukásával megcsérelni, vagy az én testvérem lenni. Miért mondta ezt?...

— Eh, ezt csak úgy mondta, amint éppen az eszébe jutott. Hallanád, a mi tisztünk mennyi mindent összebeszél, mint egy bolond — nevetett Ustyenka.

* A nap sugari betűtkez a szekér alá is. hiába rakta körül ágakkal Ustyenka. Marjanka felébredt; amikor fölébredt, látta, hogy Olenin az egyik kőrtéfa alatt áll. Fegyvere vállára akasztva s Marjanka apjával beszélgetett. Meglökte Ustyenkát s fejjével arra felé mutatott, a hol Olenin állt.

— Tegnap is vadásztam, de egyetlen egy vadat sem tudtam löni — mondta Olenin; meg nem vette észre a lányokat.

— Arra felé menjen — mutatott kezével a tanító — van ott elég vad! — Az volna csak szép, a legnagyobb dologidőben vadászni! Jöjjön inkább, segítsen a lányoknak. Hé lányok, ne lustálkodjatok, kiáltott Marjanka anyja.

(Folytatjuk.)

EGYLETI HIREK

A New Yorki Szoc. Munk. Szerv. I. osztályában (516 E. 6th St.) f. hó 30-án, szombaton, VITAESTÉLY lesz.

A Munk. Betegs. Szöv. Buffalo-i osztálya 1908. május hó 29-én, saját alapja javára a Metelski-Hallban, 930 Grant St. színelőadással egybekötött NAGY TÁNCMULATSÁGOT rendez. Színre kerül a Gyári Lányok. Belépti díj előreváltva 20c., a pénztárnál 25c. Kezdeté este 8 óraker.

A Newarki Egyesült Szervezetek 1908. évi május hó 29-én, a Star's Auditoriumban 326-330 15th Ave., műkedvelői előadással egybekötött TÁNCMULATSÁGOT rendeznek. Színre kerül a Falu Rossza. Kezdeté este 7 óraker. Belépti díj 25c., ruhatár 10c.

A New Brunswick-i Magy. Szoc. Munk. Szervezet 1908. május 30-án (Decoration Day) a McDeede Hallban (Albany Street, gazdag műsorral egybekötött TÁNCMULATSÁGOT rendez. Belépti díj 25c. Kezdeté d. u. 5 óraker.

A Pittsburg és környéke Szoc. Munk. Szerv. május 29-én, magánhelyiségében (210 Electric Ave.) vig. műsorral egybekötött KEDELYES ESTÉT rendez. Színre kerül "Katonán" című egyfelvonásos színdarab. Belépti jegy 15c.

Munk. Bets. Szöv. XXIII. osztálya, az Allegheny-i Szoc. Munk. Szervezettel közösen e hó 30-án (Decoration Day) dús műsorral és tombolával egybekötött KEDELYES ESTÉT rendez. 805 East Street-i magánhelyiségében. Színre kerül: "Megjött a papa" Kezdeté este 8 óraker.

A New York és Környéke Szoc. Munk. Szervezetek 1908. június 14-én, vasárnap, a Van Cortlandt Parkba NAGY KIRÁNDULÁST rendeznek. Részvételi jegy 10c. A tiszta jövedelem a Népakarat támogatására fordítatik.

1908. május 31-én (vasárnap) reggel 7 óraker a Wolz Grove Parkban, a St. Louis-i Marx Károly Szoc. Munk. Szerv. és Dalárdája támogatásával, én, Göré Gábor bíró ur rindözök egy nagyszabású BUCSU MULATSÁGOT. Belépti díj személyenkint 15 cent.

VIII. osztály apr. és május havi jelentése.

Taglétszám 29 (9 női tag). Beiratkozott 6, el-tartozott 13. Pénzállomány \$11.99, ezzel szemben tartozunk \$17.70-el. Május 10-én jól látogatott népgyűlést tartottunk, melyen Székely és Marross elvtársak fejtegették a napirendi pontjait. Elhatároztuk, hogy júniustól kezdve a hónap minden első és harmadik vasárnapján szociális és tudományos előadásokat tartunk. Terveztük egy nyári mulatság rendezését. Április havi gyűlésünkön a következő tisztviselőket választottuk: Titkár Weisz Márton, pénztárnok Gross Henrik, ellenőrök Kocsis Gy. és Weisz Sándor, levelező Gross Lajos, könyvtárnok Vizslay B. és Keszler I. Bizalmi férfiak Gurgora és Fritsch. Lapmegbízott Stéger L. Agitációs bizottság: Fritsch J., Székely I., Fuchs J., Weisz A., Gurgora J. és Weisz M. Végleges bizottság Gross H., Fritsch J., Gross L., Stéger L., Weisz A. Sajtó bizottság Stéger L., Weisz M., Gross H., Fuchs J. és Kocsis Gy. A május 1-én tartott ünnepélyünk erkölcsileg szépen sikerült. Felülírtak: F. M. 20c. és Fuchs J. 25c. Lapmegbízott jelenti, hogy májusban szerzett a Népakaratnak 5 előfizetést. A munkaviszonyok ezideig semmi változást nem mutatnak. Ezután felszólítjuk az elvtársakat, hogy ne jöjjenek Pittsburgba és ne üljenek fel a polgári lapoknak, hogy itt ezren nyerhetnek munkát. Gurgora és Fritsch, biz. férfiak.

LAPUNK MEGBIZOTTAL.

New York, N. Y. Szerkesztőség, 516 E. 6th St. Cleveland, O. S. K. Horváth, 3536 W. 66th St. Brooklyn, N. Y. Mandula Sándor, 258 Heyward St. E. Pittsburg és környéke. L. Stéger, P. O. B. 385. Schenectady, N. Y. Tóth Lajos, 109 7th Ave. Passaic, N. J. Bujáky János, 14 Grand St., Garfield. Newark, N. J. Róna D. 136 Boyden St. St. Louis, Mo.: G. Kiss, 162 Miller St. Elizabethport, N. J. A. Gallé, 257 Livingston St. Barborton, O. Botos Imre, 244 Mulberry St. Milwaukee, Wis.: L. Horváth, 1490 Prairie St. Milwaukee S. L. P. K. Erhardt, 488 6th St. San Francisco, Cal. B. Fischer, 883 McAllister St. Philadelphia, Pa. Frencel, 916 Randolph St. Buffalo, N. Y.: M. Weisz, 34 Kail St. McKeesport, Pa. Debreceny B., 143 2nd St. New Brunswick, J. Kováts, 41 Somerset St. Springfield Ill. Szívós János, 805 N. 7th St. Cincinnati, O. John Juhász, 1941 Central Ave. Bridgeport, Conn. C. Wellner, 53 Cherry St. Hartford, Conn. M. Schultze, 52 Grand St. Lynn és Boston. Czapp István, 23 Collins St. Chicago, Ill. L. Nagy, 27 Irving Ave. Newark, O. Turuc Pál. Divernon, Ill. Janka István. Erie, Pa. Tóthi Béla, 548 W. 19th St. Oakland és vidéke, Cal. M. Klein, 516 18th St., Oakland, Cal. Peoria, Ill. J. Takács, 625 Fishgate St. Columbus, O. J. Jergasits, 253 2nd St. Allegheny, Pa. F. Mayer, 1308 Howard St. Berwick, Pa. E. Kömives, 1210 2nd St. North Tonawanda, N. J. Mayer, 239 Frederika St. Lansing, Mich. A. Neumann, 927 Division St. Ezeknek kívül az egyes szervezetek által megválasztott sajtó-bizottsági tagok fel vannak hatalmazva előfizetést felvenni és azt nyugtatni.

NYUGTÁZÁSOK.

Május 17-től 23-ig befolyt előfizetések: Uj előfizetők: \$2.45. Hamburgi magyar asztaltársaság. \$1.00. M. Fisher, Passaic. S. Réday, Szentpéteri és Pong, Cincinnati. Gy. Görbe, St. Louis. P. Horváth, Bridgeport. K. Kováts, Pittsburg. J. Kováts, L. Ravasz, L. Serbán, M. Schwarz, Chicago. P. Keserü, Newark, N. J.

50c. P. Mračina, Sacusanna. E. Schmiadt, Racina. J. Weisz, Milwaukee. A. Bokor, P. Szarvas, A. Vass, McKeesport. K. Engli, E. Chicago. J. Ray, Chicago. M. Balázs, Cleveland. Gy. Turi, J. Kundl, St. Louis. V. Léderer, P. Bogdán, A. Weil, F. Klein, S. Buday, Cincinnati.

Folytatólagos előfizetők: \$2.02. Vas- és fémmunk. helyicsoport, Bpest. \$2.00. L. Szabó, Chicago. Günsberger Bros., Vers Bros., Detroit. M. Kosztin, J. Koncsek, Buffalo.

\$1.50. M. Juhász, Buffalo. \$1.00. M. Maylender, L. Piskittel, Newark. N. J. P. Vadas, Newark. O. M. Orbán, K. Grabenhoffer, K. Pallos, A. Törzök, Chicago. F. Pindroch, Everson. J. Studinger, Peoria. S. Simonffy, Detroit. N. N. River Ronge. J. Csillag, Pittsburg. F. Varga, G. Murár, Cleveland. A. Borzay, J. Dianovszky, M. Benyó, J. Rozsnyai, Passaic.

50c. J. Pálffy, Chicago. J. Huy, Opprava Ciprián, Cincinnati. F. Schindler, Cleveland. L. Varga, Buffalo.

Felülírtetés: F. Pindrosch, Everson, N. N. River Ronge 25c., Vers Bros., Günsberger Bros. Detroit \$1, B. Debreceny 50c., L. Szilágyi, 25c. A. Lukács 25c., A. Bokor 20c., L. Békési 10c., M. Bráger 10c., McKeesport. Pártadó. XXXI. oszt. \$1.25.

NYILT TÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget. FELSZÓLÍTÁS. Felszólított Reichmann Arthur new yorki lakost, hogy a Munkás Betegsegélyző Szövet-ségtől általam felvett, a Népakarat nyomdájának járó 11 dollárt, melyet én neki egy évvel ezelőtt három tanu előtt átadtam, hogy rendeltetési helyére juttassa, fizesse le a Népakarat nyomdájának. Basky Lajos.

KIADHIVATALI ÜZENETEK.

Helyreigazítás. Lapunk 39-ik számában a nyugtázás téves, G. Ámon heyyett Szoc. Munk. Szerv. XXX. oszt. olvasandó. Vas és fémmunkások helyicsoport, Bpest. A beküldött \$2.02-t megkaptuk, szíveskedjenek a pontos címüket tudatni, miután a pénzes utalványon nem volt jelezve. Kérjük az elvtársakat, ha az előfizetési összeget beküldik, egy levelezőlapon tudassák ezt velünk.

HIRDETÉSEK.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség és a kiadóhivatal.)

ORVOSOK HISZNEK BENNE. Körházakban és magángyakorlataikban Amerikában és idegen országokban alkalmazzák és ajánlják az orvosok a Dr. RICHTER-féle ANCHOR PAIN-EXPELLERT, mint gyógyszer reuma, csusz, köszvény, neuralgia, mellfájdalmak és szagatások ellen Dr. J. M. Thompson, 386 Clinton St., Brooklyn, N. Y. a következőket írja: Gyakorlatom alatt a Dr. Richter-féle "Horgony" Pain Expellent használtam és hit-telosen bizonyíthatom, hogy betegeket izomrheu-mától, köszvénytől és a neuralgia fájalmától bá-mulatosan megszabadítottam. A gyógyszer orvosi felügyelet alatt, a szigorú német törvények alapján készítettik. Minden gyógyszerárban 25 és 50 cent. F. AD. RICHTER & CO. 215 PEARL STREET NEW YORK.

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET mindennemű hazai hangszerekről kórák és iskolákról, olvasókönvekről, pipákról, éjszaki és az összes népzélművekről. Kijelölj 3 centes bélyegyet. Jos. Pokorny 227 Ave. A, New York

FINTA MIHÁLY BORBÉLY ÉS FODRÁSZ New York. 516 E. 6th Street.

BATHÓ ISTVÁN ELSŐRENDŰ BORBÉLY- ÉS FODRÁSZTEREM 544 E. 6th Street, New York.

DR. S. S. KOHN MAGYAR ORVOS Lakása 13th Street. Rendelőirodája 208 Souldard St. St. Louis, Mo. Mindennemű betegséggel forduljanak bizalom-mal hozzám. Gyógyszereket magam készítek.

TULY az egyedüli magyar FÉNYKÉPÉSZ NEWARKON, N. J. 4 West Street. Telephone 4587 J. Newark, N. J. Legfinomabb kivitelű fényképek tucatja \$2-től felfelé. Nyitva vasár- és ünnepnapokon is

TAUB VILMOS magyar órák és ékszerész. Mindennemű hazai órák és aranyművek javítását jóállás mellett elvállalja. Készletben tart hazai és amerikai órákat, ékszeret-eket és egyleti jelvényeket. A New Yorki szocialisták kedvelt embere. Vidéki megrendeléseket, javításo-kat pontosan teljesítik. Szolid árak.

„SZABADSÁG” vendéglő és étterem 512 E. 6th St., NEW YORK. MAGYAR ÉTTEREM ÉS KÁVÉHÁZ GYÜLÉSTEREM. Kitérő valódi magyar fajborok nagyban és kicsinyben. Mindennap zene. — Kiadó szobák. SIMON LAJOS tulajdonos.

Empire Opera House ÉTTEREM, KÁVÉHÁZ ÉS BOROZO 52-54 Second St., Passaic, N. J. Három nagy terem színelőadások, bálók, lakodalmak és gyűlésekre. Valódi magyar konyha. Hamisítatlan ózai borok pohár és gallon számra. Illatos szivarok. Tiszta szobák és izletes étek a nap bármely órá-jában. Nyitva éjjel és nappal. Vidékiek mindennemű utbaigazítást kaphatnak. Tisztelettel Molitorisz József

Dr. S. Goldman egyfelüli HAZAI MAGYAR ORVOS volt csász. és kir. katonaoorvos. 406 Grand St., Pittsburg, Pa. Közel a Courthoz Telephone P. & A. Main 883. Gyógyít mindennemű gyógyítható betegségeket. Titkos női- és férfi betegségeket gyorsan és biztosan a leghygieenesebb titkokkal kezel. Nem csinál humbuzot, nem küld országos utadné-vel, nem küld levelet, hogy az érnek töl. Nem küldet át-örökösítet és hamis bizottságokat. Minden betegségek-ben bizalommal forduljanak dr. S. Goldmanhoz. Iródőrák Naponta reggeltől 9-től este 6-ig. Vasárnap reggeltől 9-től 12-ig.

Tartós és puha bőrből készült szék Divatos Cipők 31 Ave. B, Near 3rd St. NEW YORK. Mindennemű LATSZEREK raktáron Nagy képes árjegyzék úgy vidékre, mint helyben ingyen megküldetik.

LETETBEN: 1500000 HAVONALAN FÉLTÁRVAL. 5000000 AZ ÖSSZESEN 6 FÉLTÁRVAL. Hajo vagy vasuti jegyet vásárolni az összes vonalakra - pénz nélkül vagy közgyűjteményi dolgok gyors elintézésére a legjobbat és a legkényesebb fordulni DEUTSCH BROS BANKÁROKHOZ 319 E. HOUSTON ST. NEW YORK.

Felhívom az elvtársak szíves figyelmét, hogy 106 Ave. B alatt, a 7-ik utca közelében. PROLETAR-Étterm van, ahol magyar konyhából kapható izletes és EBÉD VAGY VACSORA 15 CENT. GROSCH H., TULAJDONOS.

Abelowitz A. Mindenféle phono-graphok és hangszerek Legnagyobb választék magyar rekordokban. Kérjen árjegyzéket. 132 St. Marks Place, (8th St.) NEW YORK. Telephone 2929 Orchard. Alapítottott 1900.

Első new yorki magyar Beretva homoru köszörűde J. Belagyi 304 E. 8th St. New York (Ave. B és C között) Elvállal minden szakmába vágó munkák köz-szörülését és javítását. Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek

Mrs. KLEIN Étterme és Kávéháza 257 Springfield Ave, NEWARK, N. J. A newark-i szocialisták kedvelt találkozó helye. Nyitva éjjel nappal. Kitérő magyar konyha. Vidéki elvtársak utbaigazítást kaphatnak. A Népakarat a t. közönség rendelkezésére áll.

'HUNGARIA' elsőrendű magyar Saloon és vendéglő 263 Ninth St. San Francisco cor. Clementine St. Bor és Sör csarnok, izletes magyar éte-lek és italok minden időben kaphatók. Kitérő biliard terem, a San Francisco-i magyarság kedvelt találkozó helye. A magyar munkásság pártfogását kéri ERDÉLYI A., tulajdonos.

Egy cseppet a házba egy igaz mértékkel mért, fél gallonos korsó jo WHISKEY vagy BRANDY egy hónapig is eltar. Lidába csomagoltan az ország bármely részébe elküldöm saját felelősségemre 1.50-ért H. J. FRIEDMANN szeszital kereskedő 874-76 Grand Ave. Chicago, Ill.

Péter Lajos „Rákóczi Hall”-hoz címzett Vendéglő, Kávéház és Étterem. — 4-ik utca 197, New York — AJÁNLJA KITÉRŐ MAGYAR KONYHÁJÁT. Kitérő italok. Kitérő italok. Alkalmos helyiség mulatságok, lakadalom vagy hasonló ünnepélyre. A New Yorki Magyarországi Szocialisták kedvelt gyűléshelye. Különböző munkás-lapok az elvtársak rendelkezésére állanak.

Ugyes magyar szülésznő Jergler Paula Budapesten az egyetemen vizsgázott és a budapesti klinikán főbába volt, sok évi gyakorlat után tanácsot és segélyt nyújt mindenben. 546 Washington Boulevard, Pauline St. sarkán, Chicago, Ill. Telefon Seelye 3188.

Magyar Kávéház és Biliard-Terem GÁSPÁR KÁROLY 529 East 5-ik utca, Avenue A és B között, New York.

A. GROSSMANN MOSÓ-INTÉZETE a ruhát elhozhatja a kézen hához szállítja. 78 E. 9th St. N. Y.

MAGER LÁSZLÓ MAGYAR étterem és kávéház 3729 S. Halsted St. CHICAGO, Ill. A So. Side szocialisták kedvelt találkozóhelye Jó ételek. — Tiszta szobák. — Felvilágosítással szívesen szolgálok. Az elvt. pártfogását kérem.

Bevandorlók figyelmébe ajánlja csinosan berendezett tiszta s jutányos áru SZOBÁIT ROSTASSY REZSÓ 513 E. 6th St. NEW YORK. a „Népakarat” szerkesztőségével szemben. Az elvtársaknak Magyarországból érkező leveleire díjmentesen adok felvilágosítást és kívánatra a hajónál megvárni őket. ÉTTERMEM ÉS KÁVÉHÁZAM a magyarságvü öntudatos munkások kedvelt találkozó helye. Izletes friss étek. — Hazai biliard asztalok. Bel és külföldi pártlapok. Feltétlen megbízhatóság.

HAJÓJEGYET VÁSÁROLJÁK ÉS KÉSZÍTIK LEGERŐSEBB ÉS LEGTÁRSAS CSOSBÁR KISS EMIL BANKÁRNAL NEW YORK 104 SECOND AVE. THANE ALBERTHEIM

Bevandorlók figyelmébe ajánlom LIBERTY Szálloda 49 MERCER ST., Newark, N. J. ÁRPÁD Szálloda 431 E. 6th St., New York, City magyar bor és sör csarnok, kávéház és éttermet. Pool és biliard. — Tiszta szobák. — Hazai Népszava. Bel- és külföldi lapok. A munkások találkozó helye. A. ORAWETZ.

„ATTILA HALL” 523 E. 6th St. New York FISCHER JÓZSEF, tulajdonos. Magyar Bor és Sör Csarnok. Váradi és Pukaj Gyula I. W. W. cigány zenekarának irodája.

RIZSÁK JÁNOS közgyűjtemény, pénzállító és váltó-intézet Főúlet 127 Second St., Passaic, N. J. Saját ház. PÉNTZ a legelőszöb és lehető leg-gyorsabban küld az O-hazába. Pénz be-téteket bármely hazai bankba kamato-vet végett elhelyezik és a betéti köny-veket rövid időn belül kifizetnek. — Nemkülönb az O-hazában, árvassék-nél, takarékpénztárnál, vagy magán-soknál elhelyezett összegetek, budap-est, júlián utján díjazatlan kifizetom, pesti irókán utján díjazatlan megvalam-ásról, a szükséges dokumentumok, hitelesítésért számított csekély díjat. HAJÓJEGYKET Európába és Eu-rópából Amerikába a legjobb hajók-ádok el, az utasokat személyesen ki-érem el a hajóhoz. CSOMAGOLÁS az O-hazából kiho-zatok vagy oda szállítatok. OKRÁTOK szakaszerien, a törvé-tenek. Jogi, hagyatéki, katonai, telekényvi, nemkülönb hitelesít-zai sommas perekben és bármely más ügyvi dologban éjs-rok. Minden ügyben, úgy mint eddig, ezental is a legnagyobb pontosságot ígértem. UTBAIGAZÍTÁSSAL, tanácsaját és felvilágosítással IN-GYEN kézzelgősi és szívesen szolgálok. Magyarországi iroda: Budapest, IV. Sütő-utca 6. sz. Fiók-irodák: So. Bethlehem Pa., saját ház, Alpha, N. J., Wharton, N. J., — Franklin Furnace, N. J.

FÉRFI-SZABÓ mérték után készít első-rendű öltönyöket. Vasalás. Tisztítás. Az elvtársak pártfogását kéri: J. BENO 227 LAFAYETTE AVE. ST. LOUIS, Mo.

PLAVECZKY A. magyar vendéglős 20 West St. Newark, N. J. A M. B. Sz. VIII. osztályának gyűlési helyisége. A magyar munkásság kedvence találkozó helye. Vidéki munkástársak kellő utbaigazítást nyernek. Magyar konyha. Szobák minden időben.

Dr. BIEBER E. LAJOS magyar fogorvos 383 E. 8th Street Ave. C és D között New York

JOS. BERLOCK FÉRFI SZALÓ. 1118 Thirteenth Ave. East Oakland, Ca

Legkedveltebb és legnépszerűbb Magyar Gyógyszerter a keleti oldalon ROTH SAMUEL gyógyszerterára a Megváltóhoz 125 Ave. A, cor. 8th St., New York. Hazai és iteni receptek elkészítésére nagymérvű figyelmet fordítok és a legelőszöb árban készítem el. Hazai importált szerek. Junó paszta, Akacia, Liliom, Margit cremenk, Liliom, Schibuszki arckenőcsök. Liliom, Speick és Dr. Gross-féle szappan. Blaha Lujza és Poudre Boquet stb. Hölgyepor. Kallodont. Brillantine tubusban. Továbbá Purgó. Maria Celli gyomorsepcsek. Importált csukamáj olaj, fehér fehérv szapp. és párisi kézfiumóit. Egri víz, sóbör szesz, Dr. Kapossy féle hajóvessző 50c. 3 üveg \$1.25. China vashor 75c. 3 üveg \$2. — Öt. és kötszerek nagy választékban Postai rendeléseket azonnal tel-jesítik a pénz előleges beklüldése mellett.

Bevandorlók figyelmébe ajánlja csinosan berendezett tiszta s jutányos áru SZOBÁIT ROSTASSY REZSÓ 513 E. 6th St. NEW YORK. a „Népakarat” szerkesztőségével szemben. Az elvtársaknak Magyarországból érkező leveleire díjmentesen adok felvilágosítást és kívánatra a hajónál megvárni őket. ÉTTERMEM ÉS KÁVÉHÁZAM a magyarságvü öntudatos munkások kedvelt találkozó helye. Izletes friss étek. — Hazai biliard asztalok. Bel és külföldi pártlapok. Feltétlen megbízhatóság.